

metabazitu typu Želešice, která datačně spadá rovněž do rozmezí mladšího neolitu až staršího eneolitu.

Štípaná industrie byla v menším množství nalezena i ve výplních dvou objektů zachycených v rámci sondáže. V případě objektu v sondě 1 jde o drobnější čepel a dva ústěpy z rohovce typu Stránská skála. Objekt lze datovat na základě doprovodného souboru keramiky do mladšího úseku vývoje kultury zvoncovitých pohárů (KZP), což odpovídá také době, kdy existovalo sídliště KZP přímo na severovýchodním úbočí Stránské skály (poloha Stránská skála IV; Bartík et al. 2018). Z výplně objektu v rámci sondy 2 pochází pouze jeden preparační ústěp z rohovce typu Krumlovský les, varieta II, který provázal nepočtený keramický materiál umožňující pouze rámcové datování do počátku eneolitu (Lengyel II–IV, viz Čížmář et al. 2004).

Jak materiál z povrchových sběrů, tak z jedné ze sond tedy poskytl další cenné doklady o distribuci rohovce typu Stránská skála v širším okolí brněnské kotliny. Přesnější chronologickou pozici některých pouze rámcově datovaných nálezů snad upřesní budoucí výzkum. Kromě lidských aktivit z období mladého paleolitu tak bylo na zájmové lokalitě prokázáno i polykulturní eneolitické osídlení.

Literatura

- Bartík, J., Kopacz, J., Nývltová Fišáková, M., Přichystal, A., Šebela, L., Škrdla, P. 2018: The Question of Chert Exploitation by Bell Beaker People on Stránská skála Hill (Brno-Slatina, Czech Republic). *Journal of Neolithic Archaeology* 20, Special Issue 4, 185–202.
- Bartík, J., Šebela, L. 2019: Use of cherts of the Stránská skála type in the prehistoric times. Late Eneolithic. In: J. Kopacz (ed.): *The end of the Stone Age on the Stránská skála Hill in Brno – lithic production or “Optimization”?* Rzeszow: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 79–83.
- Bartík, J., Škrdla v tisku: Raw material as fossil directeur: a history of the use of the Stránská skála-type chert. *Študijské zvesti Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied*.
- Bartík, J., Škrdla, P., Šebela, L., Přichystal, A., Nejman, L. 2019: Mining and processing of the Stránská skála-type chert during Late Neolithic and Early Eneolithic periods. *Archeologické rozhledy* LXXI(3), 373–417.
- Čížmář, Z., Pavúk, J., Procházková, P., Šmíd, M. 2004: K problému definování finálního stadia lengyelské kultury. In: B. Hänsel, E. Studeníková (eds.): *Zwischen Karpaten und Ägäis. Neolithikum und ältere Bronzezeit. Gedenkschrift für Viera Němejcová-Pavúková*. Internationale Archäologie, Studia honoraria 21. Rahden/Westf.: Verlag Maria Leidorf, 208–232.
- Struhár, V. 2014: Contribution to the problems of occurrence of erratic Side Notched Arrowheads („Kerbespitze“) in Eneolithic cultures. In: J. Kovárník (ed.): *International Symposium „Centenary of Jaroslav Palliardi’s Neolithic and Aeneolithic Relative Chronology“ and XXXIIIrd Conference on the Neolithic and Eneolithic our countries. Moravské Budějovice, Monday 15th – Thursday 18th September 2014. Programme, Book of abstracts*. Moravské Budějovice: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 26–27.
- Šebela, L. 2019: Use of cherts of the Stránská skála type in the prehistoric times – The Únětice culture. In: J. Kopacz (ed.): *The end of the Stone Age on the Stránská skála Hill in Brno – lithic production or “Optimization”?* Rzeszow: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 83–86.
- Škrdla, P., Rychtaříková, T., Nejman, L., Kuča, M. 2012: Revize paleolitického osídlení na dolním toku Bobravy. Hledání nových stratifikovaných EUP lokalit s podporou GPS a dat z dálkového průzkumu Země. *Přehled výzkumů* 52(1), 9–36.

Summary

Želešice (Brno-Country District), Želešice I, “Za Lesem”, “Waldäcker”. Gradual revisions of the material composition of Neolithic and Eneolithic chipped artefact collections, gathered during a project focused on the Palaeolithic occupation in the River Bobrava basin (cf. Škrdla et al. 2012), are underway to monitor the extent of the distribution of Stránská skála type chert in individual prehistory periods (Bartík et al. 2019; Bartík, Šebela 2019; Bartík, Škrdla in print). An assemblage from the Želešice I site, in “Za Lesem” field, has been newly analysed. Repeated surface artefact surveys and a series of 12 evaluation trial trenches were carried out in 2010–2011, identifying the backfills of prehistoric features sunken into loess (Škrdla et al. 2012, 26). The Stránská skála type chert is represented by 20 specimens in the surface assemblage. Three more artefacts of this material were discovered in the backfill of a feature (trial trench 1) dated to the Bell Beaker culture period. However, multi-phase Eneolithic occupation can be presumed at the site.

Jaroslav Bartík, Tereza Rychtaříková, Petr Škrdla

Železné (okr. Brno-venkov)

„Záhomí“, parc. č. 522/24, 522/46, 522/50.

Mladší stupeň kultury s moravskou malovanou keramikou.

Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -607368.99, -1141285.81; -607358.67, -1141304.07; -607318.06, -1141304.60; -607236.30, -1141217.68; -607258.53, -1141204.19

V průběhu roku 2020 pokračovali pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., v záchraných archeologických výzkumech v poloze „Záhomí“, jež byly vyvolány postupnou výstavbou rodinných domů (srov. Přichystal 2019; 2020). Nově bylo na pozemcích parc. č. 522/24, 522/46 a 522/50 dokumentováno porušení dalších 18 zahloubených sídlištních objektů, z nichž většinu je možné na základě získaného materiálu opět datovat do II. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou. Z nálezů si zaslouží zmínku silně stylizovaná ženská plastika (obr. 23) se sloupcovým tělem (srov. Podborský 1985, 80–81).

Obr. 23. Železné. Keramická ženská plastika kultury s moravskou malovanou keramikou (mladší stupeň). Foto M. Přichystal.

Fig. 23. Železné. Ceramic female figurine of the Moravian Painted Ware culture (later phase). Photo by M. Přichystal.

Literatura

- Podborský, V. 1985: *Těšetice-Kyjovice 2. Figurální plastika lidu s moravskou malovanou keramikou*. Spisy University J. E. Purkyně v Brně, Filozofická fakulta 262. Brno: Universita J. E. Purkyně v Brně.

Přichystal, M. 2019: Železné (okr. Brno-venkov).

Přehled výzkumů 60(1), 204.

Přichystal, M. 2020: Železné (okr. Brno-venkov).

Přehled výzkumů 61(1), 165.

Summary

Železné (Brno-Country District), “Záhomí”. Rescue excavations brought about by further family house construction continued in 2020. The disturbance of another 18 sunken features was newly documented in the examined area; most can again be dated to phase II of the Moravian Painted Ware culture based on the gathered material. A strongly stylised female figurine with a column-shaped body (Fig. 23) deserves special attention.

Michal Přichystal